

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОЛОГИЯ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ ФАКУЛЬТЕТІ

Қазақстан 2050

IV ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 4-21 сәуір, 2017 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 4-21 сәуір, 2017 жыл

IV МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 4-21 апреля 2017 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 10-13 апреля 2017 года

IV INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 4-21 April, 2017

MATERIALS

of International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, 10-13 April, 2017

VII СЕКЦИЯ
МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛ – БОЛАШАҚ КӘСІБИ МАМАН ТІРЕГІ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЯЗЫК: ОПОРА ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СПЕЦИАЛИСТА

АСУБАЕВА А. СӘУЛЕТ-ҚҰРЫЛЫС МАМАНДЫҚТАРЫНА ҚАТЫСТЫ ТЕРМИН СӨЗДЕРДІ МЕНҒЕРУДІҢ ТИІМДІЛІГІ.....	217
КАСЫМБАЕВА М. ФРАЗЕОЛОГИЯ – ҚАЗАҚ ТІЛІНІҢ БАЙЛЫҒЫН КӨРСЕТЕТІН САЛА.....	218
МЕТРШЕ Г.Е. СӨЗ ТІРКЕСІ СИНТАКСИСІНЕ ҚАТЫСТЫ МЕКТЕП ПЕН ЖОО ОҚУЛЫҚТАРДАҒЫ ТҮЙТКІЛДІ МӘСЕЛЕЛЕР.....	218
САҒИТЖАНОВА К.Б. ХАЛЫҚ МҰРАСЫ – МАҚАЛ-МӘТЕЛДЕРДІҢ ЕРЕКШІЛІГІ.....	219
КЫЗЫЛТАЕВА А.Б. КӨПТІЛДІЛІК – ӘЛЕМТАНУ КӨПІРІ.....	220
ШАХМЕТОВА А.С. ТІЛ ҰЛТТЫҢ БАСТЫ ҚҰНДЫЛЫҒЫ.....	221
ИЗХАНОВА А. ҮШ ТІЛДІ МЕНҒЕРУ – ЖАРҚЫН БОЛАШАҚТЫҢ КЕПІЛІ!.....	222
ХАМИТ.А.Х. ТІЛ ТАЗАЛЫҒЫН САҚТАҒАН ЕЛ ОЗАР.....	222
МАХАНБЕТОВА А. ҮШТІЛДІЛІК ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ТІЛІНІҢ РӨЛІ.....	223
ШОНБАЕВА А.М. ТІЛ ТАЗАЛЫҒЫ.....	224
СМАТАЕВА А. ҮШТІЛДІЛІК – ЖАҢА ЗАМАН ТАЛАБЫ.....	224
ЦЗИН А. МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛДІҢ НЕГІЗГІ 5 МӘСЕЛЕСІ.....	225

VIII СЕКЦИЯ
ЖАС ҒАЛЫМДАР
МОЛОДЫЕ УЧЕНЫЕ
YOUNG SCIENTISTS

БОЗЕКЕНОВ Т.Ж. ЕР МЕН ӘЙЕЛГЕ ОРТАҚ АНТРОПОНИМДЕРДІҢ ШЫҒУ УӘЖДІЛІГІ МЕН ДАМУ ПРОЦЕСІ.....	227
ӘЛИАКБАРОВА А. ҚАЗАҚ АНТРОПОНИМИЯСЫНДА ТРАНСФОРМАЦИЯНЫҢ РӨЛІ.....	228
АШИМ У.М. TEXT AS THE MOST IMPORTANT UNIT IN TEACHING MODERN RUSSIAN AT SCHOOL.....	229
АШИМ У.М. CINQUAIN AS A MEANS OF DEVELOPING THE CREATIVE ABILITIES OF STUDENTS.....	229
ВАИМУРЗИНА А.А. SOME PECULIARITIES OF LANGUAGE IDENTITY AND MULTILINGUALISM IN KAZAKHSTAN.....	230
ТОКЕНОВА А. DISCOURSE IN CORPUS LINGUISTICS.....	231
ГРИГОРЬЕВА И.В. КОНЦЕПТУАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ: ОПРЕДЕЛЕНИЕ СОДЕРЖАНИЯ И ПОНЯТИЯ.....	232
ХАСИЛАН Ф. ТЕЛЕДИСКУРСТЫҢ ЛИНГВИСТИКАЛЫҚ МӘСЕЛЕСІ.....	232
КОЙШИГУЛОВА Д. ПРЕРЫВАНИЕ В ИНТЕРАКЦИЯХ.....	234
ҚОҢЫРБЕКОВА Т.О. АҒЫЛШЫН ТІЛІН МЕНҒЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА ҚАЗАҚ ЖӘНЕ ОРЫС ТІЛДЕРІНІҢ ИНТЕРФЕРЕНЦИЯЛЫҚ ӘСЕРІ.....	235
ҚОРДАБАЙ Б.Қ. ДИПЛОМАТИЯЛЫҚ ДИСКУРСТЫҢ ТІЛДІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	236
Т.Н. ЛЕКЕРОВА. МҰҒАЛІМДЕРДІҢ БІЛІМІН АРТТЫРУДА ЗАМАНАУИ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	236
GÜRHAN Ç. STRUCTURE AND THEME IN GÜRSEL KORAT'S NOVELS.....	237
МЕЙРБЕКОВА А. ҚАЗАҚ ТІЛІНІҢ ҰЛТТЫҚ КОРПУСЫНДА (ҚТҮК) ОМОНИМДЕРДІ АЖЫРАТУДЫҢ ӨЗЕКТІЛІГІ.....	238
ONGARBAJEVA.M. S.CHALLENGES OF TEACHING ENGLISH LANGUAGE TO KAZAKH STUDENTS.....	239
РАХМАТУЛЛАЕВА Д. РАССУЖДЕНИЕ НА АКТУАЛЬНУЮ ПРОБЛЕМУ ХИМИИ.....	239
SARKABOEVA SH.K. SEMANTIZATION OF ENGLISH NELOGISMS IN TOURISTIC BUSINESS.....	240
SHARSHOVA R.N. POLITICALLY CORRECT NAMES AND EUPHEMISMS OF LOW-PRESTIGIOUS PROFESSIONS IN ENGLISH LANGUAGE.....	241
MUKHTAR L. THE IMAGE OF CHILDHOOD IN THE NOVEL«ADRIAN MOLE DIARES» BY SUE TOWNSEND.....	242
ЗАЙЦЕВА О.С. РЕМИНИСЦЕНЦИЯ КАК ОСНОВНАЯ ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНАЯ ФОРМА В ЛИТЕРАТУРЕ.....	243
ЗАЙЦЕВА О.С. МИФОПОЭТИЧЕСКОЕ НАПРАВЛЕНИЕ В СОВРЕМЕННОМ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИИ.....	244
АҚЖІГІТОВА А. АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫНЫҢ ЛИНГВИСТИКАЛЫҚ ТЕРМИНДЕРІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ ДҮНИЕТАНЫМ.....	245

Svill, «Private lives» by Noel Coward, «Cider with Rosie» by Laurie Lee and many other. He paid attention to the world literature too. For example «Crime and punishment» by Dostoevsky, «The Grapes of Wrath» by Steinbeck, «The Female Eunuch» by Germaine Greer.

At fifteen, still suffering from misunderstanding of parents, unrecognition of his talent and problems at school, he makes the following entry: Woke up and watched how the new day begins. Life became dull and sad. The world is the kingdom of grey and heartbreaking longing. Thinking about how to impose myself, but it would be unfair to the living. Let exams roll to the devil. So my unfortunate share is to become a janitor-intellectual and to impress the pickers by quotes from Kafka. [4, p. 38]. As grew older, he continues to write, one day want to become a recognized English writer writing the scenario of serials «The Royal Archers», the play «The Plague!», television Comedy drama «The White van» and an autobiographical novel «Glory and madness». Under the pseudonym of Adrienne Storm he begins to write novel «Suffering Wolverhampton», inspired by a program about women's novels. But the main creation of his life – a novel in seven hundred pages, «Look! Flat mounds of my homeland». In his works, Adrian relies on his own experience. For example, in the story about the physiological and emotional development of frogs «Restless tadpole», in allegorical form he conveys personal experiences. Done! Opus «The Restless tadpole» is finished! (...) I don't believe in false modesty, so, dear diary, with all responsibility I declare: it is, undoubtedly, a stroke of genius. Someday my opus will be studied at school in the compulsory program. Maybe I should send it to Andrew Lloyd-Webber? It will be a terrific musical. Yes! «Tadpole» will put the West End on the ears! [5, p. 400].

In this novel, the writer is convinced that foundations of morality are laid in childhood, in the family, school, communication with peers, books. For Adrian books help not only to understand life, but to pursue their dreams. In his opinion, to destroy the dream is always scary. It elevates, ennobles, it helps to be cleaner, better. His dreams are not alienate him from the life, on the contrary, he consistently seeks to implement them. Inherent character traits such as commitment, sincerity, devotion to a dream - characterize more stable psychological personality type of the adolescent. However, the path to the goal was not easy. The state of forced solitude gives him a feeling of separation and leads a desire to escape somewhere.

РЕМИНИСЦЕНЦИЯ КАК ОСНОВНАЯ ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНАЯ ФОРМА В ЛИТЕРАТУРЕ

Зайцева О.С.,

под руководством Абишевой О.К.

Казахский национальный университет имени аль-Фараби

Присутствие мифа в современной литературе наиболее очевидно в виде реминисценций. Интерес к проблеме реминисценции возник в XX веке. Реминисценция (от позднелат. *geminiscentia* - воспоминание) – это отголосок, отражение влияния чьего-нибудь творчества в художественном произведении или это черты, наводящие на воспоминание о другом произведении, обычно результат вольного или невольного заимствования интонационно-ритмического хода. Мифологические реминисценции предполагают явную или неявную отсылку к отдельным мифам или к известным литературным их интерпретациям, напоминание о них, это сознательный прием, рассчитанный на культурную память и ассоциативное восприятие читателя.

Проблема мифологических реминисценций разрабатывалась в работах В.Б.Шапиной (рассмотрены особенности американской мифологической драмы), П.Брюнеля (исследованы особенности реминисценции из Библии, Корана и античной мифологии в поэзии А.Рембо и французской литературе XIX в. в целом), А.Г.Ненарочкиной и С.М.Кобзева, Е.А.Простовой-Покровской (исследованы мифологические реминисценции в романе Д.Фаулза «Маг») и некоторых других авторов.

Наиболее распространенными формами мифологических реминисценций, являются: во-первых, - мифологический персонаж, то есть мифологическое имя; во-вторых, - мифологический сюжет; в-третьих, - мифемы и мифологические «архетипы».

Стоит отметить, сфера мифологических реминисценций значительно шире уже указанных вариантов. К числу мифологических реминисценций относятся также цитаты, простые упоминания

произведений, в которых дается интерпретация мифа и в некоторых случаях, даже имена их создателей вместе с их оценочными характеристиками.

Мифологические реминисценции могут быть эксплицитными (рассчитанными на узнавание) или имплицитными (скрытыми) и могут быть реализованы через подражание на всех уровнях вплоть до композиции и лексики.

Наиболее общее определение текстовой реминисценции предлагает А.Е. Супрун: «Текстовые реминисценции - это осознанные или неосознанные, точные или преобразованные цитаты или иного рода отсылки к более или менее известным ранее произведенным текстам в составе более позднего текста. Текстовые реминисценции могут представлять собой цитаты (от целых фрагментов до отдельных словосочетаний), «крылатые слова», отдельные определенным образом окрашенные слова, включая индивидуальные неологизмы, имена персонажей, названия произведений, имена их авторов, особые коннотации слов и выражений, прямые или косвенные напоминания о ситуациях. При текстовых реминисценциях может иметься или, отсутствовать разной степени точности отсылка к источнику». Таким образом, наиболее общим понятием у данного исследователя оказывается текстовая реминисценция.

Опираясь на процитированные выше определения, мы приходим к выводу о том, что реминисценция — это невольное заимствование, неявная, косвенная отсылка, напоминающая о другом художественном произведении, факте биографии и культурной жизни, в то время как аллюзия — прием, сознательно используемый автором с целью обогащения образа дополнительным смыслом путем намека, сознательное заимствование некоего элемента из другого текста (не обязательно литературного) в качестве средства отождествления определенных фиксированных характеристик.

МИФОПОЭТИЧЕСКОЕ НАПРАВЛЕНИЕ В СОВРЕМЕННОМ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИИ

Зайцева О.С.,

под руководством Абишевой О.К.

Казахский национальный университет имени аль-Фараби

В настоящее время в современных отечественных и зарубежных исследованиях всё большее внимание уделяется проблеме мифопоэтического начала в художественных произведениях различных писателей. Мифопоэтика становится одним из важнейших направлений в литературоведении в конце XX столетия, когда миф выступает способом осмысления кризисных явлений жизни и помогает создать новую модель мира, прежде всего, отвечающую законам современности.

Отечественное литературоведение содержит немало трудов, посвященных проблеме мифопоэтики. Особенно успешно эта тема разрабатывалась в трудах З.Г. Минц, Б.А. Успенского, Ю.М. Лотмана, В.Н. Топорова, С.С. Аверинцева и Е. Мелетинского.

Направление мифопоэтики входит в сферу исторической поэтики и позволяет выявить законы и способы функционирования в художественном произведении мифов, мифологем и литературных архетипов. В отечественном литературоведении мифопоэтика до сих пор не получила окончательного теоретического обоснования. Сам термин «мифопоэтика» встречается в работах таких исследователей, как И.П. Смирнова, С.Н. Телегина, В.Н. Топорова, М. Е. Мелетинского, С.С. Аверинцева и др. Традиционно мифопоэтику понимают как:

- 1) творческую систему, основанную на художественно мотивированном обращении к традиционным мифологическим схемам, моделям и сюжетно-образной системе, поэтике мифа и обряда;
- 2) метод исследования таких явлений литературы, которые ориентированы на мифопоэтические модели с целью проследить их генезис, развитие и функции в создании целостной картины мира, трансформацию традиционных образов.

Стоит отметить, что мифопоэтика – это не только использование мифологических сюжетов и образов, но и средства, отображающие современную автору действительность. Это научное

направление предполагает наличие личностного творчества и переосмысления мифа и отдельных его элементов. В связи с этим чаще всего говорят о мифопоэтике творчества отдельных авторов.

Мифопоэтика включает в себя такие понятия, как «миф – мифологема – архетип». Кроме того, явление мифопоэтики неразрывно связано с такими уже устоявшимися в литературоведении понятиями, как интертекст, аллюзия, реминисценция и аналогия, рассматриваемые учеными в качестве мифопоэтических форм.

Исследователи Т.А. Шарыпина, М.К. Меньшикова и И.К. Полуяхтова подчеркивают, что интерес к мифу, мифотворчеству и мифопоэтике сегодня проявляется во всех сферах общественного сознания, но прежде всего это касается искусства и культуры. Авторы статьи утверждают мысль о том, что обращение к мифу происходит именно в переломные эпохи, миф реагирует на кризисные явления в общественной жизни и пытается отразить их. Кроме того, именно миф становится неким «стабилизирующим звеном», к которому писатели обращаются, чтобы «найти устойчивую связь времён, опереться на незыблемые нравственные ценности».

Интерес литературоведения к мифопоэтическому направлению объясняется тем, что в современной литературе четко наметилась тенденция в использовании мифов и мифологических мотивов в рамках художественного произведения. Именно миф позволяет сегодня решать различные художественные и философские задачи.

АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫНЫҢ ЛИНГВИСТИКАЛЫҚ ТЕРМИНДЕРІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ ДҮНИЕТАНЫМ

Ақжігітова Аққибат

*ф.ғ. докторы, проф. А.Б. Салқынбай жәтнәшілігімен
әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті*

Зерттеу жұмысы, қазақ тіл біліміндегі Ахмет Байтұрсынұлы жасаған терминдер турасында болып отыр.

Ахмет Байтұрсынұлы қазақ ғылымына өлшеусіз үлес қосып, «қазақтың әр сөзі уәжді, әр сөзі текті» екендігін дәлелдеп кетті. Олай дейтін себебіміз, күнделікті қолданыстағы қарапайым сөздерге терминдік атау теліп, қазақ тіл білімі ғылымының негізін қалады. Әр терминнің астарында қазақтың болмыс ұғымы, қазақтың дүниетанымы жатыр. Термин жасаудың негізгі шарттарын өзінің ізбасарларына ұсынып, бір саланың емес, бірнеше саланың терминдік жүйесін қалыптастырды. Жүрегі қазақ деп соққан әр адам А. Байтұрсынұлына қарыздар. XX ғасырдың ұлы реформаторы атанған

А. Байтұрсынұлы бүгінгі күн тұрғысынан қарағанда, маңыздылығы жойылмайтын терминжасамның озық үлгісін қалдырды.

Терминжасамдық тәсілдерінің өзінде де қазақ тілінің байырғы сөзжасамдық қабілетін ескерген. Барынша пәнсөздерді қазақ сөздерінен алуға тырысып, таппаған жағдайда қазақ тіліне әбден сіңіскен кірме сөздерді қарастырған. Осыдан бір ғасыр бұрын болса да, тілдің мән-жайын болжап, халықаралық терминдерді қабылдауда сақ болу керектігін ескертеді. Оның бұл пікірінің құндылығы – көнелігімен қатар, жүз жыл өтсе де маңыздылығын жоймай тұрғанында. Қазақ ұлтының «рухани көсемінің» әрбір еңбегі осы күнде өзінің өміршеңдігімен құнды.

Лингвистикалық терминдердің біріне мысал келтірейік. Құрмалас сөйлем деп аталуының уәжділігі неде деген сұрақ кез келген адамды ойландыруы мүмкін. Құрмалас сөйлем бірнеше жай сөйлемнен тұратын, яғни бірнеше жай сөйлеммен құрамалас деген уәжділіктен шықса керек. Құрмалас сөйлем терминінің түбірі «құр – киіз үйдің керегелері мен уықтарын таңып, байланыстырып тұратын бау». Бұл жерден бірнеше нәрсенің байланысын, яғни бірнеше жай сөйлемнің бірігіп, «мағына жақындығынан басқа қисын жақындығы бар сөйлемдер» құрмалас делінген. Оның арғы жағы қазақтың дүниетанымынан бастау алғанын байқаймыз.

Қорыта айтқанда, алғашында ғылыми-оқыту саланы көздеп жасалған терминдер XX ғасырда ғылымның тез әрі жан-жақты дамуының арқасында нағыз ғылыми терминдер болып қалыптасты. Қазіргі таңда мектеп қабырғасынан бастап, ғылымның шыңында да Ахмет терминдері өз үндерін жоғалтқан емес.